

LIJST VAN STRATEN MET EEN PERSOONSNAAM - STAD GENT

Naschrift

Zoals beloofd in ons November-nummer komen wij terug op de brieven van de Heer Arthur De Decker. Wij laten hier de reactie volgen van de Heer David Maes.

Naar aanleiding van het verschijnen van de "Lijst van straten met een persoonsnaam - Stad Gent." in GH. T. 1991 - N°4 - p. 208/223, ontvingen we van Dhr. Arthur De Decker twee brieven. Gezien de uitgebreidheid van beide brieven dachten we dat het interessant was de inhoud ervan op te splitsen in een aantal onderdelen en daar waar nodig deze te voorzien van enige commentaar. Liever dan wat "kunst- en vliegwerk" te verrichten, hebben we ons ruim de tijd genomen om de door Dhr. De Decker gemaakte opmerkingen zo nauwkeurig mogelijk na te trekken. We hebben ons zelfs de moeite getroost toerist te spelen in eigen stad en zijn we heel wat van de betwiste straatnaamborden ter plaatse gaan bekijken.

Voor de duidelijkheid geven we de tekst die we aan de brieven van Dhr. De Decker hebben ontleend in *cursief* weer.

Om te beginnen vond Dhr. De Decker het een "*wijs initiatief*" de lijst te publiceren in GH. T. en voegt er aan toe "*misschien brengt het wel iemand op de idee om eens een boek uit te geven met een korte levensbeschrijving van al deze personen. Op die manier zou het boek "De Historische persoonsnamen der straten van Gent" van Prof Dr. Victor Fris van 1922, waarin reeds honderd levensbeschrijvingen stonden, kunnen geactualiseerd worden*".

Hiermee zijn we het volmondig met hem eens. Meer nog, diezelfde opmerking hadden wijzelf reeds gemaakt in GH T. 1984 - N° 1 - p. 65/66. Dat dit inmiddels nog niet gebeurd is zal wellicht te wijten zijn aan de omvangrijkheid van een dergelijk werk. Het gaat hier ten slotte toch over een 480-tal personen.

Uit de brieven van Dhr. De Decker blijkt dat de zet- en tijpduivel (ja, ook die laatste bestaat blijkbaar) lelijk heeft huisgehouden in onze lijst. Dat gebeurde met volgende straatnamen waarvan we hierna de correcte versie weergeven :
Alfons Braeckmanlaan. Burgemeester, 1827-1914.

Juliaan *Braekeleirsstraat*. Stichter Heemkring Marka, 1901-1976.

Amand *Casier* De Ter Bekenlaan. Senator, 1862-1938.

Jozef *Goossenaertsstraat*. Taalkundige, 1882-1963.

Emanuel Hielstraat. Letterkundige, 1834-1899.

Gezusters Lovelingstraat. Letterkundigen. Rosalie, 1834-1875.

Virginie, 1836-1923.

Augustijn *Moreelsstraat*. Pastoor, 1818-1899.

Louis *Roelandtplein*. Architect, 1786-1864.

Edmond Ronsestraat. Minister, 1889-1960.

Lamoraal Van Egmontstraat. Staatsman en veldheer, 1522-1568.

Adolf Van Ooteghemstraat. Burgemeester, 1835-1908.

Hector Van Wittenberghestraat. Weldoener, 1796-1862.

Emiel Verhaerenlaan. Letterkundige, 1855-1916.

Hugo Verrieststraat. Letterkundige, 1840-1922.

"De in GH. T. reeds gepubliceerde lijst van 480 afzonderlijke namen kan, mijn inziens, toch nog wel worden uitgebreid met de namen van een 50-tal heiligen die zeker thuishoren in deze tabel (cfr. V. Fris)".

Wij van onze kant meenden de lijst te moeten beperken tot die straatnamen met een persoonsnaam waarvan op het straatnaambord een bijkomende vermelding voorhanden is (in de regel de hoedanigheid waardoor de betrokkene bekend werd en/of zijn beroep, gevolgd door zijn geboorte- en overlijdensjaar). Wel hebben we er een aantal namen aan toegevoegd waarbij deze vermelding niet voorkomt op het straatnaambord doch waarvan onomstotelijk vaststaat dat het hier een persoonsnaam betreft. Wat anderzijds niet wegneemt dat we met genoegen hierbij de lijst geven van de heiligen naar wie te Gent een straat werd genoemd :

Sint-Agnetestraat, Sint-Aldegondestraat, Sint-Amandplein (en -straat), Sint-Amelbergastraat, Sint-Annaplein (en -straat), Sint-Antoniushoek, Sint-Arnoutstraat, Sint-Baafskouterstraat, Sint-Baafsplein, Sint-Barbarastraat, Sint-Bernadettestraat, Sint-Clarastraat, Sint-Coletastraat, Sint-Corneliusstraat, Sint-Crispijnstraat, Sint-Daniëlstraat, Sint-Denijslaan, Sint-Dionysiusstraat, Sint-Dorotheastraat, Sint-Eligiusstraat, Sint-Elisabethplein, Sint-Gerolfstraat, Sint-Godelievestraat, Sint-Hubertusstraat, Sint-Jacobsnieuwstraat, Sint-Jan-Baptiststraat, Sint-Jansdreef (en -vest), Sint-Joriskaai, Sint-Jozefstraat, Sint-Juliaanstraat, Sint-Katelijnestraat, Sint-Kristoffelstraat, Sint-Kruis-Winkeldorp, Sint-Kwintensberg, Sint-Laurentiuslaan, Sint-Liesbetsteeg, Sint-Lievensdoorgang (-laan, -poortstraat en -tunnel), Sint-Machariusstraat, Sint-Margrietstraat, Sint-Markoenstraat, Sint-Martensblindeken (en -straat), Sint-Michiëlshelling (-plein en -straat), Sint-Niklaasstraat, Sint-Paulusstraat, Sint-Pietersaalststraat (-nieuwstraat en -plein), Sint-Rafaëlstraat, Sint-Rochusplein (en -straat), Sint-Salvatorstraat, Sint-Sebastiaanstraat, Sint-Simonstraat, Sint-Theresiastraat, Sint-Veerleplein, Sint-Vincentiusplein, Sint-Widostraat.

Dhr. De Decker meent ook dat we een aantal straten over het hoofd gezien hebben. Het zijn die straatnamen die hoogstwaarschijnlijk wel naar een persoonsnaam verwijzen doch die om uiteenlopende redenen (b.v.b. twijfel omtrent de juiste persoon of familie, het verband is niet duidelijk, te weinig gegevens bekend, enz.) niet weerhouden werden in onze lijst. Waarschijnlijk hebben de bevoegde instanties om dezelfde redenen het wijselijk geacht geen bijkomende vermeldingen op de straatnaamborden aan te brengen. De straatnamen waarover het hier gaat, hier citeren we Dhr. De Decker, zijn :

Abrahamstraat : Patriarch in Palestina, ca 1700 voor Christus.

Bellemansstraat (?)

Bennesteeg : Volgens Gysseling's glossarium naar de persoonsnaam Bennin. Bernheimlaan. Wordt met deze laan te Gentbrugge de Duitse historicus Ernst Bernheim (1850-1942) bedoeld?

In zijn tweede brief komt Dhr. De Decker hierop terug en verwijst hij naar GH. T. waarin eertijds reeds een gedeeltelijke lijst met persoonsnamen werd gepubliceerd : "In ieder geval blijkt uit de toen gepubliceerde lijst dat de Bernheimlaan te Gentbrugge wel degelijk verwijst naar een persoon en dus over het hoofd werd gezien in GH. T. 1991 - N°4 - p. 208. De laan werd echter niet genoemd naar de Duitse historicus Ernst Bernheim... (die niets te maken heeft met Gent), maar wel met Generaal Bernheim die overleed op 13/2/1931. Zijn voornaam, noch zijn plaats en datum van geboorte staan vermeld in Gh. T. 1979 p. 279 en het is dus ook niet duidelijk of er een verband is met Gentbrugge."

Hebbrechtstraat : Volgens Gysseling's glossarium genoemd naar het zich aldaar bevindende Hebbrechtshospitaal, wat op zijn beurt een verwijzing zou zijn naar de persoonsnaam Aggibrecht.

Keizer Leopoldstraat : Deze straat werd volgens het verslag der commissie voor de straatnamen in 1836 en 1791 zo genoemd ter ere van de toenmalige vorst Keizer Leopold II (1747-1792). V. Fris merkt in zijn boek p. 85 wel op dat er in die straat reeds in 1690 een herberg "den Leopoldus" bestond, genoemd naar de gouverneur Leopold-Willem, aartshertog van Oostenrijk (1614-1662). Probleem is hier dus of de commissie voor de straatnamen in 1836 zich niet vergiste en welke jaartallen er uiteindelijk op het straatnaambord moeten worden gezet.

Monterreystraat : Jan de Zuniga, graaf van Monterrey (1649-1716) gouverneur-generaal, deed in 1671 ter verdediging tegen de aanvallen van Lodewijk XIV tussen de Heuvelpoort en de Kortrijksepoort buiten de vesten een fort bouwen dat zijn naam kreeg. Het Monterreyfort werd op het einde van de 18de eeuw gesloopt.

Ravensteinstraat : Zo genoemd naar het Hof van Ravenstein. De familie die haar naam gaf aan dit hotel was een der beroemdste der Nederlanden in de XVde eeuw, ten tijde der hertogen van Bourgondië. Adolf van Kleef, heer van Ravenstein, was de 2de zoon van Adolf II, hertog van Kleef en van Maria van Bourgondië, dochter van Jan zonder Vrees. Hij huwde o.a. de natuurlijke dochter van Philips de Goede, Anna van Bourgondië. Met zijn eerste echtgenote, Beatrix van Portugal, had hij een zoon, Philips van Kleef, heer van Ravenstein. Deze Philips werd in 1483 door Maximiliaan van Oostenrijk benoemd tot luitenant-generaal der Nederlanden. Later kwam hij echter in verzet tegen de keizer (1488-1492). Nog later ging hij in dienst bij de koning van Frankrijk. Hij stierf in 1527.

Raveschootstraat : Volgens M. Gysseling : "genoemd naar de Gentse patri-

ciërsfamilie van Raveschoot, die haar naam ontleent aan Raveschoot onder Eeklo of Raveschoot onder Kalken."

Savaanstraat : zowel volgens V. Fris als M. Gysseling een verbastering van de persoonsnaam Stephaan.

Tavernierstraat : Werd deze straat zo genoemd naar de Zuidnederlandse miniaturist uit de 19de eeuw Jan (de) Tavernier? (Maar evengoed kan men hier het beroep van tavernier, een uitbater van een taverne, bedoeld hebben.)

Waaistraat : Volgens Gysseling mogelijk een familienaam.

Werregarenstraat : Volgens Gysseling vermoedelijk genoemd naar de Gentse familienaam Werregaren.

Jacques Eggermont : Is die voornaam wel juist? Zie geboorteakte Gent (Houtbriel) 1/8/1795 waar sprake is van Norbert.

Van Ooststraat : Vermoedelijk is deze straat genoemd naar August Van Oost (geb. 1840) die in de Pontstraat in 1867, samen met zijn schoonbroer Julius Gustavus Alsberghe (geb. 1831) de "Teinturerie et blanchissement de tessus cotton" uitbaatten (tot 1880) (Zie Heemkundig Genootschap, Land van Rode, 4 jg., nr. 55).

Graaf van Vlaanderenplein : volgens V. Fris betreft het Philips (overl. 1905).

Prosper Vincentstraat : Deze Ledebergse burgemeester noemde eigenlijk Van Paemel.

Een reeks straatnamen waarnaar Dhr. De Decker verwijst blijken te zijn afgeschaft. Van sommige vragen we ons zelfs af of ze ooit waren opgenomen in de officiële straatnamenlijst.

Lutgardestraat : Lutgarde was de dochter van Arnulf den Grooten, graaf van Vlaanderen (Xe eeuw). Deze komt niet voor in de officiële lijst.

Junius Massaustraat : Junius Massau was een wiskundige en ingenieur (Gosselies 9/4/1852-Gent, 10/2/1909). Hij was sedert 1884 hoogleraar te Gent en de grondlegger van de grafische integratie en van de nomografie. Deze straat is verdwenen door het optrekken van de studentenhome in de Harelbekestraat. Bijgevolg werd deze straatnaam geschrapt van de officiële lijst.

Aime Reystraat : Te Ledeberg genoemd naar een garenhandelaar uit Ruisbroek die zich hier in 1830 vestigde en twee fabrieken (een vlasafdeling en een weverij) oprichtte met 800 werknemers. Komt niet meer voor in de officiële lijst (vervangen door een andere straatnaam?)

Beluik Van Driessche (deel Martelaarslaan) : Charles Van Driessche, architect, geb. Gent 1874, overl. Wondelgem 1963. Hij was zelf de bouwheer van dit beluik in eklektische stijl. Is geen officiële straatnaam (was het dat ooit?)

Jan Verhaegenstraat : genoemd naar? Komt niet voor in de officiële lijst. Mogelijks wordt hier verward met Tuinwijk Jan Verhaegen, maar die ligt dan op het grondgebied van Merelbeke.

Bij een viertal namen meent Dhr. De Decker, naar onze mening terecht, dat het straatnaambord verder kan aangevuld worden. Het betreft :

Cecile Cautermanstraat : Is het niet gepast haar meisjesnaam te vermelden nl. Cecile Boonans?

Stijn Streuvelsstraat : Is de pseudoniem voor Frank Lateur. Overeenkomstig de Jean Raystraat en de Wazenaarstraat moet dit dus ook op het straatnaambord vermeld worden.

Koning Boudewijnstraat : °1930.

Koningin Fabiolalaan : °1928.

Wat betreft de Halewijnstraat (-kouter en -stationsstraat) vraagt Dhr. De Decker zich af "werden deze straten te Drongen zo genoemd naar de maagdenverleider uit de Middelnederlandse balade "Lied van Heer Halewijn?"". In eerste instantie verwijst het toponiem "Halewijn" naar een wijk van Drongen. De oorsprong van deze wijknaam moet echter gezocht worden bij de adellijke familie "van Halewijn". Ter zake citeren we uit het artikel van Jo Bombay in het Jaarboek van de Heemkring Dronghine, 1990, p. 10 e.v. : "Uit een charter, gedateerd september 1362, weten wij dat Kateline van Dronghine, erfachtige vrouw van Dronghine, toen gehuwd was met ridder Daneel van Halewine. (...) Door dit huwelijk was Daneel van Halewine dus Heer van Drongen geworden!". De naam Halewijn blijkt dus weinig uitstaans te hebben met de figuur uit het lied. Tenzij in de balade die persoon zou bedoeld worden. Wat ons vrij onwaarschijnlijk lijkt.

Een laatste reeks straatnamen met een persoonsnaam zijn die waarvan we gemeend hebben de opmerkingen van Dhr. De Decker te moeten overmaken aan de bevoegde instanties zodat een en ander kan nage trokken en in voorkomend geval de nodige correcties kunnen aangebracht worden.

Vooraf moeten we toch duidelijk stellen dat tussen het moment waarin het idee rijpt aan een straat een bepaalde naam te geven en het ogenblik waarop het straatnaambord aangebracht wordt een straatnaam een lange weg af te leggen heeft. Gent telde op 31 december 1988 niet minder dan 2433 straatnamen. Dat hier of daar wel eens een foutje gemaakt wordt is bijna onvermijdelijk. Wat niet uitsluit dat fouten niet zouden moeten gecorrigeerd worden.

Maurice De Weert zou volgens Dhr. De Decker niet geboren zijn in 1822 doch wel in 1863, meer bepaald te Adegem op 23 november.

Karel-Lodewijk Dierickx : overleed volgens V. Fris niet in 1822 doch wel op 1/4/1823 te Froidmont bij Doornik. Hier moet opgemerkt worden dat Dhr. De Decker - ook het straatnaambord is fout - de foutieve schrijfwijze voor de familienaam gebruikt. Correct is DIERICX.

Brunastraat : noemt één van de aannemers niet Leo i.p.v. Leon?

Maurits Van Lierdestraat : volgens jaarboek XIX, 1982 van de Heemkundige Kring De Oost-Oudburg, p. 150, dient hier te staan "1861-1896" i.p.v. "1896-1981".

Prudens Van Duyse is niet gestorven in 1858 doch wel op 13/11/1859. (zie o.a. "Historie op perkament" p. 24). De "Archiefgids - Stadsarchief Gent" en de "Kroniek van België" beamen dit.

Isabellakaai : Als ik mij niet vergis is Isabella van Portugal niet gestorven in 1430 doch huwde ze in dat jaar met hertog Filips de Goede (het was zijn derde vrouw). Ze stierf te Ariën in 1471 op 17 december. We kunnen hier nog aan toevoegen dat het huwelijk van Filips de Goede en Isabella, dochter van Jan I van Portugal, doorging op 7 januari 1430. Op diezelfde dag stichtte Filips de Goede de Orde van het Gulden Vlies. Hierdoor verzamelde hij de hoge adel uit de prinsdommen die hij bestuurde.

Rombaut Keldermansstraat : stierf niet in 1551, wel in 1531 (zie "Een stad in opbouw" p. 182. Rombaut II Keldermans overleed om precies te zijn op 15/12/1531).

Jan Stassinsplein : was bouwmeester in de 15de en 16de eeuw i.p.v. 14de en 15de eeuw (hij was nog actief in 1516-1517).

Hans Van Werveke is niet geboren in 1885 doch wel in 1898 (nl. Gent 22 januari) cfr. GH. T. 1974, p. 146 en Encycl. V.B. II, p. 2021.

Gaston Crommenstraat : is deze Ledeborgse burgemeester niet geboren op 11 juli 1897 i.p.v. 1896?

Geeraard Van Den Daelestraat : op het bord zouden "1970-1976" moeten vervangen worden door "1908-1984". In de inleiding van de straatnamenlijst hadden we de lezers erop attent gemaakt dat de vermelding "1970-1976" sloeg op de ambtstermijn van Geeraard Van Den Daele als burgemeester van Gent. Zoals Dhr. De Decker terecht opmerkt zou hier beter het geboorte- en overlijdensjaar vermeld worden.

Emiel Lossy is geboren in 1862 (en niet 1887) en nl. te Gent op 30 januari. Zoals we reeds hoger vermeld hebben zijn we ter plaatse heel wat straatnaamborden gaan nakijken. In de Emiel Lossystraat hebben we toch eerst enkele malen in onze eigen arm geknepen om vast te stellen of we wel degelijk wakker waren. Van de vijf borden dragen enkele de vermelding "1887-1935", de andere vermelden "1862-1935". Hoe de firma die de straatnaamborden maakte zoiets voor mekaar kreeg blijft een open vraag. Voor diegenen die toch nog zouden twifelen : de correcte jaartallen zijn "1862-1935".

Eerder bij toeval ontdekten wijzelf nog een fout in het straatnaambord Nicolaas De Liemaeckerplein. Deze schilder van historische taferelen wiens ware naam Nicolaas De Roose was, stierf te Gent niet in 1646 maar wel in 1644 cfr. "Het Land van Nevele", 1991/3, p. 223, noot 2).

Jan Van Gentsstraat : is geboren in maart 1340 i.p.v. 1339. Het ligt voor de hand dat per vergissing het jaartal (1339) volgens de paasstijl op het straatnaambord terecht kwam i.p.v. volgens de nieuwjaarstijl. Een samenvatting van de verschillende stijlen kan men vinden in GH. T. 1991 - N° 4 - p. 250 e.v.

Laurent Delvauxstraat : volgens "Gent, duizend jaar kunst en cultuur", I, p. 317, en andere bronnen, is deze beeldhouwer geboren in 1696 i.p.v. 1695 (meer bepaald te Gent op 17/11/1696). In dit geval kan zeker de fout niet gebeurd zijn door een verkeerde interpretatie van de stijlen. Op het ogenblik

dat Delvaux geboren werd gebruikte men reeds meer dan een eeuw de nieuwjaarsstijl. Delvaux overleed op 24 februari 1778.

Straatnaamborden die zouden kunnen aangevuld worden zijn :

Alexis Dallierestraat : te vervolledigen met "1823-1901".

Geraard De Duivel (-hof en -straat) : "† ca. 1270" i.p.v. "ca. 1270".

Filips Benthuystraat : "1660-1723" (preciezer dan 18de eeuw).

Bernard Montgomerydreef : aanvullen met "Engels (of Brits) Veldmaarschalk 1887-1976".

Bressers-Blanchaertlaan : aanvullen met : "Leopold Blanchaert, 1832-1913" en "Leonard Blanchaert, 1834-1905". Hier vragen we ons toch af of het bijvoegen van deze gegevens niet een beetje teveel van het goede zou worden. Het kan nooit de bedoeling worden reuzegrote borden vol met tekst op te hangen. Naar onze bescheiden mening moet een straatnaambord in de eerste plaats een straatnaambord blijven.

Justus De Harduwijnlaan : is deze dichter niet overleden in 1641 i.p.v. 1636? Volgens de Kroniek van België, p. 389, is J. De Harduwijn geboren op 11 april 1582 en wel degelijk overleden op 9 mei 1636.

Hugo Van Der Goes : is volgens "Gent, duizend jaar..." niet geboren ca. 1440, doch wel ca. 1430. Daarentegen vermeldt de Kroniek van België (p. 311) dat deze schilder wel degelijk zou geboren zijn in 1440.

Desiderius Erasmusstraat : °1469 i.p.v. ca. 1467. Omtrent het geboortjaar van deze humanist en theoloog schijnt er geen zekerheid te bestaan. Om die reden vermeldt de K.v.B. zelfs twee mogelijkheden nl. 28/10/1466 of 1469. Hij overleed op 12/7/1536.

Armand Lonquestraat i.p.v. Lonquestraat? Verwarring met de componist Georges Lonque? (°1900, †1967). Bij navraag blijkt het hier toch wel degelijk om Armand Lonque te gaan.

Willem Tellstraat : zou zijn overleden 1354, volgens de legende. Van onze kant vragen we ons af of het wel wenselijk is van een legendarische figuur het wellicht al even legendarisch overlijdensjaar te vermelden op een straatnaambord?

Jules Van Biesbroeckstraat : volgens het naambord betreft het Jules Pieter Van Biesbroeck (1873-1965) dus Van Biesbroeck junior die nog in leven was toen de straat werd genoemd. Ik stel mij de vraag of dit geen vergissing betreft van de straatnaambordenmakers. Was hier niet eerder Jules Evarist Van Biesbroeck bedoeld (1848-1920), dus Van Biesbroeck senior, vader van junior? Oorspronkelijk zal waarschijnlijk Van Biesbroeck senior bedoeld zijn maar het is niet uitgesloten dat de commissie voor de herziening der straatnamen de voorkeur gaf aan Van Biesbroeck junior die inmiddels ook reeds overleden was.

En tot slot, nu we het toch over straatnamen hebben. Wellicht zullen velen zich reeds afgevraagd hebben hoe de Boer Janssensstraat aan haar naam kwam.

De Gazette van Gent (7, 8, 9 en 10 juni 1927) verhaalt van de moord in de "Boschstraat" te Gentbrugge in de loop van zondagavond 5 juni 1927 op Emiel Janssens. Het slachtoffer was 49 jaar oud en was beter bekend onder de naam "Boerke Janssens".

David MAES
